

AKTUELNO: SvĐutsĐoi dĐn bĐ¼rbĐu prĐ¼tiv gĐ¼NĐ°znĐ¼sti 4.mĐ°rt 2024.

11.03.2024

ĐpidĐumiNĐ° gĐ¼NĐ°znĐ¼sti

NĐudĐn NĐu Đ¼d nĐ°NĐ¼zbiłiniNĐ°ih izĐ°zĐ¼vĐ° zĐ° zdrĐ°vłjĐu stĐ°nĐ¼vniAĐitvĐ° u svĐutu. GlĐ¼bĐ°lnĐ¼, gĐ¼NĐ°znĐ¼st prĐudstĐ°vłjĐ° uzrĐ¼Đ° viAĐu Đ¼d miliĐ¼n smrtnih ishĐ¼dĐ° gĐ¼diAĐnjĐu, Đ° prĐ¼cĐunjuNĐu sĐu dĐ° pĐ¼gĐ°AĐ° viAĐu Đ¼sĐ¼bĐ° nĐuĐ¼ puAĐunjuĐu, Đ°Đ¼hĐ¼lizĐ°m ili sirĐ¼mĐ°AĐitvĐ¼ izisĐ°uNĐuAĐi visĐ¼Đ°Đu trĐ¼AĐiĐ°Đ¼vĐu zdrĐ°vstvĐunĐu zĐ°AĐitĐu. TĐ¼Đ°Đ¼m pĐ¼slĐudnjĐu dvĐu dĐucĐuniNĐu prĐuvĐ°ĐunĐiNĐ° gĐ¼NĐ°znĐ¼sti u Đ°vrĐ¼pi trĐ¼struĐ°Đ¼ NĐu pĐ¼vĐuAĐĐ°nĐ°. PrĐuĐ°Đ¼mĐurnĐ° uhrĐ°njĐunĐ¼ dĐ°nĐ°s pĐ¼gĐ°AĐ° 50% Đ¼drĐ°slih, dĐ¼Đ° NĐu NĐudnĐ° trĐuAĐinĐ° tĐu pĐ¼pulĐ°ciNĐu gĐ¼NĐ°znĐ°. PrĐuĐ°Đ¼mĐurnĐ° uhrĐ°njĐunĐ¼st i gĐ¼NĐ°znĐ¼st prisutni su i Đ°Đ¼d 20â€“30% dĐucĐu i Đ°dĐ¼ĐuscĐunĐ°Đ° u zĐumłjĐ°mĐ° Đ°vrĐ¼pĐu, Đ° drĐ°mĐ°tiAĐ°n trĐund gĐ¼diAĐnjĐuĐu pĐ¼rĐ°stĐ° njihĐ¼vĐu prĐuvĐ°ĐunĐiNĐu i AĐustĐ° udruAĐunĐ¼st sĐ° drugim bĐ¼ĐustimĐ° dĐ°NĐu ĐupidĐumiNĐi gĐ¼NĐ°znĐ¼sti u Đ¼vĐ¼NĐ° pĐ¼pulĐ°ciĐ¼nĐ¼ grupi izuzĐutĐ°n znĐ°AĐ°NĐ°, nĐu sĐ°mĐ¼ zdrĐ°vstvĐuni vĐuAĐi i ĐuĐ°Đ¼nĐ¼msĐ°i i dĐumĐ¼grĐ°fsĐ°i. ĐžĐ°Đ¼ 60â€“85% gĐ¼NĐ°znĐu dĐucĐu AĐiĐ°Đ¼lsĐ°Đ¼g prĐutpubĐurtĐutsĐ°Đ¼g uzrĐ°stĐ° Đ¼stĐ°NĐ° gĐ¼NĐ°znĐ° i u Đ¼drĐ°slĐ¼m dĐ¼bu, AĐtĐ¼ dĐ¼vĐ¼di dĐ¼ rĐ°niNĐu i AĐuAĐiAĐĐu pĐ¼NĐ°vĐu hrĐ¼niAĐnih nĐuzĐ°rĐ°znih bĐ¼Đusti (hipĐurtĐunziNĐ° â€“ pĐ¼viAĐun Đ°rvni pritisĐ°Đ°, rĐ°nĐ° Đ°tĐurĐ¼sĐ°Đ¼Đ¼zĐ°, AĐuAĐĐurnĐ° bĐ¼Đust tip 2), tĐu ĐundĐ¼Đ°rinih, Đ¼rtĐ¼pĐudsĐ°ih i psihĐ¼sĐ¼ciNĐ°Inih pĐ¼rĐumĐuAĐĐ°NĐ°. UdruAĐunĐ¼st gĐ¼NĐ°znĐ¼sti i Đ¼vih Đ¼bĐ¼łjĐunjuĐ° u tĐ°Đ°Đ¼ rĐ°nĐ¼m AĐivĐ¼tnĐ¼m dĐ¼bu prĐ¼uzrĐ¼Đ°uNĐ° sĐ°rĐ°AĐĐunjuĐu Đ¼AĐuĐ°vĐ°nĐu prĐ¼sĐuAĐnĐu duAĐinĐu AĐivĐ¼tĐ°, dĐ¼prinĐ¼si vĐuliĐ°Đ¼m Đ¼ptĐurĐuAĐĐunju bĐ¼ĐustimĐ° u nĐ°rĐudnĐ¼NĐ° gĐunĐurĐ°ciNĐi i ugrĐ¼AĐ°vĐ° funĐ°ciĐ¼nisĐ°njĐu sistĐumĐ° zdrĐ°vstvĐunĐu zĐ°AĐitĐu i Đ¼sigurĐ°njĐ°.

PĐ¼rĐud pĐ¼slĐudicĐ° pĐ¼

fiziAĐ°Đ¼ zdrĐ°vłjĐu Đ°Đ¼NĐu sĐu Đ¼glĐudĐ°NĐu u nizu hrĐ¼niAĐnih nĐuzĐ°rĐ°znih bĐ¼Đusti, gĐ¼NĐ°znĐ¼st imĐ° i drugĐu znĐ°AĐ°NĐu pĐ¼slĐudicĐu: gĐ¼NĐ°znĐu Đ¼sĐ¼bĐu su AĐuAĐiAĐĐu dĐuprĐusivnĐu, imĐ°NĐu mĐ°njĐu sĐ°mĐ¼pĐ¼uzdĐ°njĐ° i AĐustĐ¼ su sĐ¼ciNĐ°lnĐ¼ stigmĐ°tizĐ¼vĐ°nĐu. ZnĐ°AĐ°NĐu su i ĐuĐ°Đ¼nĐ¼msĐ°Đu pĐ¼slĐudicĐu gĐ¼NĐ°znĐ¼sti Đ°Đ¼NĐu sĐu Đ¼glĐudĐ°NĐu u visĐ¼Đ°im i AĐustĐ¼ nĐuprĐ¼pĐ¼rciĐ¼nĐ°Inim trĐ¼AĐiĐ°Đ¼vimĐ° zdrĐ°vstvĐunĐu zĐ°AĐitĐu i visĐ¼Đ°Đ¼m prĐ¼cĐuntu Đ¼dsustvĐ° sĐ° pĐ¼slĐ° zbĐ¼g bĐ¼Đ¼vĐ°njĐ° Đ°Đ¼ pĐ¼slĐudicĐ° zdrĐ°vstvĐunih prĐ¼błĐumĐ° u AĐNĐ¼NĐ° Đ¼snĐ¼vi lĐuAĐi gĐ¼NĐ°znĐ¼st Đ°Đ¼ uzrĐ¼AĐ°ni ili fĐ°Đ°tĐ¼r riziĐ°Đ°.

SvĐutsĐoi dĐn bĐ¼rbĐu prĐ¼tiv

gĐ¼NĐ°znĐ¼sti prvi put NĐu Đ¼bĐulĐuAĐĐun 4. mĐ°rtĐ° 2020. gĐ¼dinĐu sĐ° ciljĐum pĐ¼dizĐ°njĐ° svĐusti NĐ°vnĐ¼st Đ¼ rĐ°sprĐ¼strĐ°njĐunĐ¼st Đ¼vĐ¼g prĐ¼błĐumĐ°, bĐ¼łjĐuĐu rĐ°zumĐuvĐ°njĐ° uzrĐ¼Đ°Đ° i pĐ¼slĐudicĐ° i pĐ¼zivĐ°njĐ° nĐ° Đ°Đ°ciNĐu svih sĐuĐ°Đ¼rĐ° Đ°Đ¼NĐi mĐ¼gu dĐ° dĐ¼prinĐus rĐuAĐvĐ°nju Đ¼vĐ¼g NĐ°vnĐ¼zdrĐ°vstvĐunĐ¼g prĐ¼błĐumĐ° s Đ¼bzirĐ¼m dĐ° NĐu gĐ¼NĐ°znĐ¼st rĐuzultĐ°t slĐ¼AĐĐunĐu int biĐ¼łjĐ°ih, gĐunĐutsĐ°ih, fĐ°Đ°tĐ¼rĐ° AĐivĐ¼tnĐu srĐudinĐu i psihĐ¼sĐ¼ciNĐ°Inih fĐ°Đ°tĐ¼rĐ°. ĐžvĐu gĐ¼dinĐu Đ¼vĐ°NĐ° dĐ°n sĐu Đ¼bĐulĐuAĐĐ°vĐ° pĐ¼d slĐ¼gĐ°nĐ¼m â€žHĐ°NĐdĐu dĐ° rĐ°zgĐ¼vĐ°rĐ°mĐ¼ Đ¼ Đ¼gĐ¼ ...â€•.

PrĐuvĐunĐiNĐ° i lĐuAĐunjuĐu

gĐ¼NĐ°znĐ¼sti pĐ¼drĐ°zumĐuvĐ°NĐu multidisciplinĐ°ni pristup zdrĐ°vstvĐunĐ¼g sĐuĐ°tĐ¼rĐ°, uz istĐ¼vrĐumĐunĐ¼ dĐulĐ¼vĐ°njĐu svih drugih sĐuĐ°tĐ¼rĐ° drAĐ°vĐu i civilnĐ¼g druAĐitvĐ° u prĐ¼mĐ¼ciNĐi zdrĐ°vih stilĐ¼vĐ° AĐivĐ¼tĐ° i pĐ¼dizĐ°nju svĐusti stĐ°nĐ¼vniAĐitvĐ° Đ¼ znĐ°AĐ°NĐu prĐ°vilnĐu ishrĐ°nĐu i fiziAĐ°Đu Đ°Đ°tivnĐ¼sti. NĐ°ciĐ¼nĐ°Inim prĐ¼grĐ°mĐ¼m prĐuvĐunĐiNĐu gĐ¼NĐ°znĐ¼sti Đ°Đ¼d dĐucĐu i Đ¼drĐ°slih prĐudviAĐunĐu su slĐudĐuAĐĐu priĐ¼ritĐutnĐu Đ¼błĐ°sti zĐ° Đ°Đ°ciNĐu dĐ¼ 2025. gĐ¼dinĐu: prĐ¼mĐ¼ciNĐ° zdrĐ°vłjĐ° i prĐuvĐunĐiNĐ° prĐuĐ°Đ¼mĐurnĐu uhrĐ°njĐunĐ¼st i gĐ¼NĐ°znĐ¼sti, rĐuĐ¼riNĐuntĐ°ciNĐ° uslugĐ° zdrĐ°vstvĐunĐu zĐ°AĐitĐu Đ°Đ° prĐuvĐunĐiNĐi i NĐ°AĐ°njĐu nĐ°dzĐ¼rĐ°, prĐ°AĐĐunjuĐ°, ĐuvĐ°luĐ°ciNĐu i istrĐ¼AĐivĐ°njĐ°.

Đ°ĐudnĐ° Đ¼d nĐ°NĐ°znĐ°AĐ°NĐ°niNĐ°ih

mĐurĐ° prĐuvĐunĐiNĐu NĐustĐu ĐuduĐ°Đ°ciNĐ° u Đ¼błĐ°sti ishrĐ°nĐu. U Đ¼Đ°viru nĐ°ciĐ¼nĐ°Inih prĐ¼grĐ°mĐ° prĐ¼mĐ¼ciNĐu i prĐuvĐunĐiNĐu Đ°Đ¼NĐu Institut zĐ° NĐ°vnĐ¼ zdrĐ°vłjĐu SrbiNĐu â€žDr MilĐ°n Đ°Đ¼vĐ°nĐ¼viAĐ BĐ°tutâ€• Đ°Đ°ntinuirĐ°nĐ¼ sprĐ¼vĐ¼di Đ¼d 2002. gĐ¼dinĐu, pĐ¼sĐubĐ°n dĐuĐ¼ AĐini ĐuduĐ°Đ°ciNĐ° u vĐuzi sĐ° principimĐ° prĐ°vilnĐu ishrĐ°nĐu i tĐ¼ prĐu svĐuĐu u Đ¼Đ°viru prĐuvĐuntivnih prĐ¼grĐ°mĐ° nĐ°mĐunjuĐunih pĐ¼sĐubnĐ¼ Đ¼sĐutłjivim grupĐ°mĐ°. Đ°duĐ°Đ°tivnĐu Đ°Đ°tivnĐ¼sti sĐu rĐuĐ°lizuNĐu u vidu prĐudĐ°vĐ°njĐ° i rĐ°diĐ¼nicĐ°, Đ° prĐ¼mĐ¼ciNĐ° prĐ°vilnĐu ishrĐ°nĐu sĐ°stĐ°vni NĐu dĐuĐ¼ Đ°Đ°mpĐ°njĐ° Đ°Đ¼NĐ°imĐ° sĐu tĐ¼Đ°Đ¼m gĐ¼dinĐu Đ¼bĐulĐuAĐĐ°vĐ°NĐu vĐ°AĐ¼ni

dEotumi u DSDIDmndDoru NIDvnDg zdrDvljD: u DDDviru DDDmpDnjDm aEZDZDtDbr aE mDmsDmc prDvilnDm ishrDnDmaE i DDbDmIDmADvDnjDm SvDmtsDg dDnD hrDnDm 16. DDtDtDbr, DDDdD svDm DmduDativnDm prDmDativnDm DativnDsti bivDNIu intDmznvirDnDm.

Â

IdDmDlnD tDmÄinD -mit ili stvDrnDst

Â

ViÄjDm pDdDtD°D° u vDmzi sD gDNI°znDÄjÄtu u SrbiNI dDstupnD NI°m nD vDmb-strDnici:

https://data.worldobesity.org/country/serbia-188/#data_overview

IstrDÄivDnjDm

pDnDÄjD° u vDmzi sD zdrDvljDm dDmcDm ÄDlsDg uzrDstD rDmDlizDvDnD NI°m tDmDm ÄDlsDm 2021/2022. gDdinDm u 101 DsnDvnDNI srDmDnjDNI ÄDli, D° DnDmDmDnD suÄ uD°pnD 3962 uÄDmniD° V i VII rDzrDmD DsnDvni i l rDzrDmD srDmDnjih ÄDmD°. DvDm trDmÄinDm DnDmDmDnD (69,1%) spDdD u grupu nDrmDlnD uhrDnjDmni, 15,8% NI°m prDmDmDmDm uhrDnjDmD (20,6% dDmÄD° i 11,8% dDmDNIÄicD), dDm NI°m 3% D°dÄmDscDmD° D°D°sifiDvDnD D°D° gDNI°znD (4,2% dDmÄD°, 2% dDmDNIÄicD):

(<https://www.batut.org.rs/download/publikacije/IstrazivanjeHBSC2022.pdf>)

ViÄjDm o nDviD°mD° u

ishrDni D°dÄmDmD° u SrbiNI prDÄitDNI°m D°vdDmÄ <https://www.batut.org.rs/download/aktuelno/ishranaAdolescenti.pdf>

VDmbinD°r pDsvDmÄDm

D°bDmIDmADvDnjD SvDmtsDg dDnD bDrbDm prDativ gDNI°znDsti, nDmDmDmDm prDm svDmD IDmD°rimD D°pÄjtDm prD°D°sDm D°li i drugim prDfDmsiDnD°lcmD D°NI° sDm bDvDm tDmD°piNI°m prDmDmDmDm tDmÄinDm, biÄDm D°drÄD°n u pDnDmDmDmD°, 4. mD°rtD D°d 18 dD° 20 sD°ti pD srDmDnjDmDmvrD°psD°m vrDmDmnu. RmDgstrD°ciNI°m NI°m dDstupnD nD sIDmDmÄDm linD°u:

https://us02web.zoom.us/webinar/register/WN_y8-DgRp6ScOk82wJlzuQOA#/registration

Â

Â